

Minner fra Sørli i Dividalen og de første rydningsmenn

- av Odd Bjørklund -

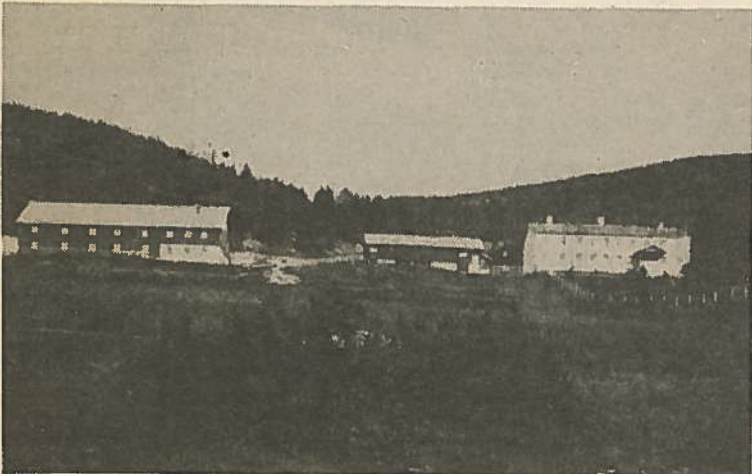
Sørli ble ryddet allerede i 1842 av han Torgal Torgalsen født i 1801 på Bjørkholden i Trysil. Hans foreldre var ho Marte Embretsdtr. og han Torgal Hansen. Han Torgal Torgalsen kom til Målselv i 1840 og var gift med ho Marte Gundersdtr., født 1813 på Svestad i Storelvdal. De ble gift i 1840. Torgal var først dreng på Nergård, og ho Marte var taus på Nymo. Marte døde på Nymo i 1845 bare 32 år gammel. Sønnen Martinus ble født på Nymo 26/12 1840. Han førte den tallrike Svestadslekta videre.

Etter 3 år giftet han Torgal seg opp igjen med ho Kristianne Ingebrigtsdtr. f. 1807, fra Ibestad. De hadde datteren Ingeborg g. 1848 på Sørli. Hvordan det enn var så flytter denne familien fra Sørli og rydder gården Svestad rett over elva. Det var i 1850 de begynte på Svestad som lå under Dividal. Nu ligger Sørlien øde og forlatt som det hette. I 1855 er det Ole Olsen som kjøper Sørlien, han er sønn til Ingeborg Thomasdtr., Frami på Dividal. Ole Olsen g.m. Jørgine Nilsdtr. Bjørnstad, Men de flytter fra Sørli i 1859. I året 1860 kommer Otto Andersen Prestmoen fra Hundorp og kjøper Sørli av Staten. Hans foreldre: Anders Pedersen f. 1790-1863 og Kari Olsdtr. Listad f. 1791. Foreldrene hennes: Kari Olsdtr. Brandrud f. 1860 og Ola Rasmussen Rolstad f. 1861. Foreldrene hennes: Kari Olsdtr. Brandrud f. 1760 og Ola Rasmussen Rolstad f. 1761. Deres barn: Kari Olsdtr. Listad f. 1791 g.m. Anders P. Prestmoen f. 1790. 2. Marit Olsdtr. Litad f. 1792 g.m. Tor M. Olsdtr. f. 1799. 3. Rasmus Olsen Listad f. 1795 g.m. Marit O. Vestad, Kvikne. 4. Anne Olsdtr. Listad f. 1797 g.m. Erlend E. Melgård. 5. Ola Olsen Listad f. 1799 g.m. Berte Halvorsdtr. Qvigstadhagen.

Prestmoen var et underbruk av Prestegårdsmoen. Han Otto Andersen utvandrer som 19 åring fra hjemmet på Hundorp. Han var mange år undervest før han kom til Dividalen. I 1848 reiser han etter sine slektninger som var utvandret til Tredelag og Nordland. Hans bror Ole Andersen Prestmoen f. 1826 reiser til Amerika i 1854, 28 år gammel. Anders Andersen Prestmoen f. 1834 reiser til Amerika 1856, 22 år gammel. Paul Andersen Prestmoen f. 1831, reiser til Søderhavnen i Sverige, 22 år gl. Han Otto Andersen var over 10 år undervest før han kom til Sletten i Dividalen. Der ble han gift den 7/8 1859 på Sletten med ho Tullianna Tøllefsdtr. f. 4/12 1839. Da var ho 20 år og han Otto var 30 år. Tullianna sine foreldre var han Tøllef Olsen f. 1802 på Helgestu på Koppang i Storelvdal, og ho Anne Halvorsdtr. f. 1803 på Ellevoid Søndre Undset i Rendalen.

Otto Andersen Prestmoen og Tullianna Tøllefsdtr. Sletten's barn: 1. Andreas Ottosen f. 17/1 1860 — døde 26/12 1884 bare 24 år gl. 2. Karl Ottosen f. 1872 g.m. Laura Jonsdtr. Mandfjeld f. 1877 i Signaldalen. De overtok Sørli etter foreldrene. 3. Theodor Ottosen f. 11/8 1865 g.m. Marthine Thomasdtr. f. 15/6 1870 på Innset i Rostadalen. De overtok Sletten. 4. Annfrid Ottosen f. 9/7 1876, døde 11/2 1907 bare 31 år gl.

Det ble nok motgang og prøvelser der på Sørli i de første nybyggerårene.

Herfra kom han Otto Andersen og kom til Sørli i Dividalen. Han reiste herfra som 19 åring i 1848.

Den eldte sønnen dør fra dem bare 24 år gl., og dattera, den eneste dør bort fra familien bare 31 år gl.

Da han Otto Andersen og ho Tullianna kom til Sørli i 1860 var det nok opparbeidet begynnelsen til et bruk av han Torgal Torgalsen med ca. 10 års drift der. Han måtte jo begynne med nyrydding på Svestad. Men han Otto Andersen koim så til Sørlien i 1860 som de hadde fått kjøpt av Staten. Han arbeidet seg opp til et større bruk med tiden, han var vant med arbeidslivet fra Prestmoen. Og ho Tullianna var oppvokst i nybyggerlivet der på Sletten. Foreldrene hennes kom jo til Sletten i 1834 med sønnen Ole født 26/9 1829 i Storelvdal, og datteren Karen født 25/2 1833 også i Storelvdal. Helene f. 1/6 1835. Tullianna f. 4/12 1839 på Sletten. Andreas den yngste f. 11/9 1843. Han ble neste bruker på Sletten gift med Elen Einarsdtr. Øverby f. i 1852. De hadde datteren Anna Regline f. 1875, men døde 3 år gl. Andreas dør bort tidlig så Theodor Ottosen Sørli blir den neste bruker på Sletten som fører slekten videre.

Men der på Sørli vaks sønnene han Karl og han Theodor opp, så det ble arbeidshjelp til fremdrift av gården. Der var nærmest naboer på Dividal, Svestad, Stenvold og Uleberg, men de var uten veier og broer, de var ofte isolert med elva i flom, og isen vår og høst. De var seg selv overgitt til naturen der oppe i ødemarken. Det var lang vei til handel som den gang var nærmest var vel en tuskhandel på Skjeggnes og senere på Øverby. Ellers måtte de ned til Moen og Storstienes på hesteryggen, det var bare en selvfølge å måtte ut på disse strabasene. Nærmeste kirken var jo i Nedre Målselv, for Øverbygd kirke ble jo først bygd i 1867. Før den tid var gravstedet på Nordmo, så der ligger de første dølene begravet, gjort og glemt av alle, uten et eneste minnesmerke etter seg, for trekorsene råtnet jo ned etter noen få år.

Han Otto Andersen «Prestmoen» kom fra en av de større ættagårdene på Hundorp i Sør Fron. Det var et underbruk av selve hovedgården Prestegårdsmoen. I vikingetiden var navnet «Svahelle». Men prestene handlet med gårdene i den tid, hvor det bodde fattige husmenn. Med tiden var flere husmannsplasser opprettet som «Skiplom», «Skarplykkja» og «Gardtøs». Gården Skiplom er omtalt i året 1360 for en diplom tildelt gården. Gardtøs betyr en gård som ikke er inngjerdet. I 1324 er Gardtøs nevnt som tingsted og er tildelt en rekke diplomer i mellomalderen. I året 1504 er det utgått en rekke parseller av hovedbruket. I 1665 hadde Prestegårdsmoen 40 kyr, 7 hester, 30 sauer og 13 griser. I 1865 har hovedbruket 10 husmannsplasser. «Kjerkjostugu», «Prestegårdslykkja», Prestegårdshaugen, Prestegårdsrønningen, Vangår, Prestmoen Nedre, Prestmoen Øvre, Fevolden Nedre, Fevolden Øvre. I 1882 ble disse brukene etter loven fradelte hovedbruket, så husmennene fikk beholde sine bruk. Noen ble nedlagt hvor tuftene bærer merker som ner er eng. I 1775 står enu den stua som Lunvig Holberg bodde i på Prestegården, mens han skilte der i Sør Fron. Der på gården er også et gammelt gravsted, der de pløyer, kommer det fremdeles menneskeknekler fram i dagen. Til Prestegården var det to setrer, en mils vei på vestre side av Lågen det var Bålseter. Den andre setra var

Familien Sørli i Dividalen. Med Karl Ottosen f. 1872 gift med ho Laura Jonsdtr. Manfjell fra Signaldalen født i 1877. Det er Andrea som står foran. Astrid var ikke født den gang. Bak fra venstre: Kristian, Otto, Jonas, Arthur og Theodora.

Kantilen ca. 2 mils vei som ble restaurert og oppbygd til storbruk. Under Prestegården lå det 3 fiskevann som var raptukt av ørret, harr, sik, lake, træl og abbor. Så Graffnes-vannene var en stor herlighet under Prestegården. De setret også på Bjørnstulen. Tel i 1850 var Sør og Nor Fron et herred med den største kornbygd i dalen. Det har vært ei folkerik bygd helt til Svartedauen i 1350, da mye av folket døde ut. Det er tufter der av to gudetempler og 12 kirker. Under den store naturkatastrofen i 1789 i Fron gikk det 20 mennesker, 7 hester, 54 kyr, 70 smådyr, 800 hus, mange tusen mål åker og eng ble totalt ødelagt.

Gården Listad i Sør Fron hvor mor hans Otto Andersen kom fra er også en med de store ættagårder, som er omtalt i Olav den Helliges Saga. Det fortelles at Kongen oppholdt seg på Listad i fem dager i år 1020. Gården er tildelt en rekke diplomer i mellomalderen, den eldste fra 1324. På Listadgårdene er det en rekke gravhauger og fire av dem eksisterer i dag som stammer fra over tusen år siden mener arkeologene. Den gamle Fronskirke stod fra gammelt av på Listad. Den ble revet ned i 1787, da den nye steinkirke ble innvidd, hvor de fant et gammelt gravsted ovenfor gården. Med tiden ble det en rekke underbruk på Listad. I Aslak Bolts jordbok fra 1432 vises det at erkebispem har overtatt to av Listadgårdene. Nigård hvor mor til Otto Andersen kom fra hvor foreldrene var bønder og der var flere bruk, Listadvolden, Listadhaugen, Uppigård, Sygård. I 1668 setret Listad på «Jensås». De andre Listadgårdene setret på Furusetet.

Og der på Sørli vaks gården opp til et større bruk, og der vaks han Theodor og han Karl opp. De andre 2 av søsknene døde tidlig, den eldste han Andreas døde 24 år og ho Annfrid var 31 år. Det var motgang den gang oppe i nybyggerland, men han Karl ble å overta gården etter sine foreldre. Han Theodor blir å overta Sletten etter sin onkel Andreas Tøllefsen som dør tidlig, i ung alder. Theodor var g.m. ho Marthine Thomasdtr. fra Inset i Rostadalen. Barn: Andreas og Therese. Både han Karl og han Theodor var efterspurte øyenspesialister med å ta bort rusk fra øynene på

folk, de ble ihvertfall kurert, forteller historien.

Han Karl Ottosen Sørli ble gift med ho Laura Jonsdtr. f. 1877 på gården Mandfjæld i Signaldalen. Hun kom som taus til Uleberg til sin tante Sigrid Eriksdtr. f. 1818 i Sollia som var g.m. han Bersvend Olsen f. 1822 i Foll-dalen. De hadde ingen barn, men

adopterte flere der på Uleberg. Sigrid døde i 1897 og Bersvend gifter seg igjen med Berte Hansdtr. Eidsvold. Deres barn: Ragnhild som ble g.m. Bersvend Jakobsen Holmestrand, de rydder Alfheim ved Kristianamo.

Fronskirke fra Listad, på Hundorp i Gudbrandsdalen.

Otto Andersen Prestmoen f. 29/1 1829 fra Hundorp i Gudbrandsdalen. Han ble gift i 1859 med ho Tullianna Tøllefsdtr. Sletten f. 4/12 1839. Han kjøpte Sørli i 1860.